

Lilypond: Aquatische ecosystemen

Door Maarten Paul van Tellingen, Aqua Eco

WAGENINGEN HOOG - Buiten vriest het licht en is het net donker geworden. Rond deze dagen is er minder buitenwerk te doen, waardoor ik de kans krijg om er achter komen wie de vijverspecialisten achter Lilypond zijn. Vincent van de Briel en Sander Voortman zijn beide in 2001 afgestudeerd bij de vakgroep Visteelt & Visserij in Wageningen en runnen nu samen deze groeiende onderneming. Ik ben op bezoek bij Vincent van de Briel. In een vlot gesprek onder het genot van een borrel wordt het duidelijk waar deze vijverspecialisten voor staan.

We maken een kleine stap van aquacultuurspecialisten naar vijverspecialisten. De productie of het beheer van vis is niet het voornaamste waarmee Lilypond zich bezig houdt. Wel is de beheer van waterkwaliteit

bij beide vakgebieden een must. Lilypond houdt zich bezig met het ontwerp van natuurlijke vijvers waar de waterkwaliteit, het

Zwembijver met links helofytengedeelte.

ecologisch systeem en plantenfilters zeer belangrijk zijn. De visteelopleiding en de kennis van aquatische ecologie komt hierbij goed van pas. Ongeveer 4 jaar geleden is de eerste start gemaakt met het aanleggen van vijvers. Een particulier vroeg of het ook mogelijk was voor hem een vijver aan te leggen. Na deze start is het werk alleen maar toegenomen. Na de aanleg van een aantal kleine vijvers in Wageningen werd een uitdagend project begonnen voor het Raadhuis in Ede. Naast het aanleggen van vijvers verzorgt Lilypond ook het visstandbeheer, de onderhoudswerkzaamheden en de waterkwaliteitcontroles. Hieruit vloeien de onderhoudscontracten en het winter- en zomerklaar maken van vijvers. Doormiddel van gericht visstandbeheer worden vijvers helder. Zo wordt snoek uitgezet en ongewenste vissoorten weggevangen. Door de studie in Wageningen hebben de jonge

ondernemers belangrijke kennis opgedaan met de kwaliteit van het vijverwater. Deze kennis wordt toegepast op de natuurlijke vijvers. De ervaring die is opgedaan met de kwaliteit van het vijverwater is van grote waarde, aangezien dit een complex systeem is en afhangt van variërende factoren.

Zwemvijvers

De ervaring in het aanleggen van natuurvijvers bleef stijgen. Er dook dan ook een nieuwe uitdaging op. De jonge ondernemers werd gevraagd een zwemvijver aan te leggen. Ondanks de mogelijke risico's paktten ze deze klus aan. Het bleek een geslaagd project te zijn. Nieuwe kansen oppakken en benutten is belangrijk voor een jong bedrijf. Het aanleggen van zwemvijvers is een uniek

Natuurlijke vijver met helofytenfilter op de voorgrond.

beroep. Het meeste werk in de komende tijd gaat dan ook zitten in het aanleggen van dergelijke vijvers. Een van de cruciale onderdelen van de aanleg van een goed functionerende zwembad is de aanleg van een helofytenfilter. Dit natuurlijke filter mag niet ontbreken. Helofyten zijn waterplanten (zoals moerasplanten, zegge, biez en riet). De bacteriën zetten afvalstoffen om in voedingsstoffen die ze voor zichzelf en voor planten vrijkomen. Het water wordt zo op een natuurlijke manier gezuiverd. Een helofyten filter omvat 6 tot 12 m³ en bestaat uit substraat. Het water wordt rond gepompt, zodat het vervuilde water constant door het helofytenfilter stroomt. Zo'n helofytenfilter is er natuurlijk voor helder vijverwater en een gewenste waterkwaliteit. Over deze waterkwaliteit wil ik meer weten. Vincent legt uit dat de aangelegde vijvers worden geënt. Dit gaat heel praktisch en de waterfauna die

Aanleg van een zwembad. Rechts het gedeelte voor het helofytenfilter.

hiervoor gebruikt wordt, is Daphnia (waterlooien). Daphnia houdt het water grotendeels vrij van (zweef)algen. Een natuurlijke zwembad heeft nog wat voordelen t.o.v. een zwembad. Je hoeft niet bang te zijn dat je last krijgt van chloorallergie. Tevens is de ecologisch waarde hoog en er wordt een koppeling gemaakt met ecologische verbindingzones. Naast het natuurlijk enten is een aantal waterkwaliteitsparameters van belang. Dit zijn met name de hardheid en de pH. Uiteraard moeten de vijvers nutriëntenarm zijn en vraagt een natuurlijke vijver om het nodige onderhoud.

Ecologisch beheer

Met dit gegeven komen we op de volgende discussie: Waar is Nederlands ecologisch

Helofytenfilter van een natuurlijke vijver.

visteelt. Hierbij zal het helofytenfilter een belangrijke rol spelen. De vijverteelt in Nederland zal zich wellicht niet rap ontwikkelen vanwege de grondprijzen en de korte groeiperiode, echter in Oost en Zuid Europa zou dit wel kunnen. De technische kennis en de ervaring met het aanleggen van natuurlijke filters en vijvers zou hierbij goed van pas kunnen komen. Kortom een volgend speerpunt: Helofytenfilter ontwerp en aanleg ten behoeve van de (extensieve) aquacultuur in vijvers.

Al pratende kom ik erachter in welke expertise deze jonge ondernemers bezitten. Het werk van Vincent bestaat voor het grootste deel uit praktische activiteiten. Een bus vol met professioneel gereedschap staat paraat

waterbeheer? Alles boven water wordt onderhouden, elke graszode gemaaid. Stadswateren, sloten en plassen zien er vaak slecht uit. Een speerpunt voor de toekomst is wat Vincent betreft: doelgericht en natuurlijk waterbeheer. Aan die soepvijvers kun je wat doen! Zoals eerdergenoemd: helofytenfilters, gericht onderhoud, beplanting, aanleggen van oeverzones e.d. Overheden, gemeenten en waterschappen kunnen hier invloed op uitoefenen. Of de expertise van Lilypond hiervoor wordt ingezet hangt af van tijd en daadkracht van deze partijen.

Om een terugkoppeling te maken vraag ik aan Vincent welke link zijn werk kan hebben met de aquacultuur. Het idee is om meer vijvers aan te leggen ten behoeve voor de

voor de deur. Het werk van Sander bestaat vooral uit acquisitie, onderhoudswerkzaamheden en productontwikkeling. Door heel Nederland worden natuur- en zwemvijvers aangelegd. Het werk kan soms fysiek zwaar zijn en je maakt ook lange dagen. Je eigen bedrijf opzetten kost het een en ander, maar brengt ook veel op, zoals het vakmanschap dat je zelf ontwikkelt, de vrijheid van het ondernemen en het unieke resultaat dat je bereikt. Het motto van deze vijverspecialisten is dan ook: "blijven verbeteren, blijven ontwikkelen!"

Naschrift redactie: In AQUAcultuur nr 3, 1999, heeft een uitgebreid artikel over de geschiktheid van helofytenfilters voor viskwekerijen gestaan.